Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Keskiviikko 10.4.2024 klo 9.30—11.05

Läsnä
puheenjohtaja Krista Kiuru sd
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Li Andersson vas
jäsen Bella Forsgrén vihr
jäsen Hilkka Kemppi kesk (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Ville Merinen sd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Anne Rintamäki ps
jäsen Päivi Räsänen kd
jäsen Oskari Valtola kok (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Henrik Wickström r
varajäsen Kaisa Garedew ps (3, 4 osittain)
varajäsen Jari Koskela ps (4, 5, 6, 7) (3 osittain)
varajäsen Milla Lahdenperä kok (5, 6, 7) (4 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen
valiokuntaneuvos Päivi Salo (4, 5, 6, 7)
valiokuntaneuvos Harri Sintonen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valiokunnan sihteerinä toimivan valiokuntaneuvoksen viran täyttäminen

Valiokunta päätti ehdottaa kansliatoimikunnalle, että valiokuntaneuvoksen virkaan nimitetään 15.8.2024 alkaen Päivi Salo ja hänet määrätään toimimaan valiokunnan sihteerinä kuluvan vaalikauden ajan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 8/2024 vp

Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle aikuiskoulutustuen, ammattitutkintostipendin ja vuorotteluvapaan lakkauttamista koskevaksi lainsäädännöksi A 4

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä suoritettiin seuraavat äänestykset ja tehtiin seuraavat muutokset lausuntoluonnokseen:

Ed. Andersson ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että käsittelyn pohjaksi otetaan 2. eriävän mielipiteen mukainen lausuntoluonnos. Ehdotus hylättiin äänin 9—7.

Ed. Forsgrén ed. Kempin kannattamana ehdotti, että kappaleen 15 ensimmäisen virkkeen jälkeen lisätään seuraava virke: "Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, että työelämä- ja tasa-arvovaliokunta arvioi mahdollisuutta siirtää sosiaali- ja terveysalan opintoihin maksettavan aikuiskoulutustuen lakkauttamisen voimaantuloa siihen saakka, kunnes korvaava järjestelmä on toimeenpantu." Lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Ed. Mattila ed. Kempin kannattamana ehdotti, että lausunnon loppuun lisätään seuraavat kappaleet:

”Vuorotteluvapaasta

Orpon hallituksen tavoitteena on edistää läheis- ja omaishoidon sekä ansiotyön yhdistämistä, jota vuorotteluvapaajärjestelmä tukee osaltaan hyvin.

Vuorotteluvapaa on mahdollistanut läheis- ja omaishoitoa. Se on tarjonnut taloudellisesti turvatun mahdollisuuden olla lyhytaikaisesti poissa ansiotyöstä ja keskittyä hoivaan esimerkiksi kuormittavassa työ- ja/tai omaishoitotilanteessa.

Vuorotteluvapaa on toiminut monille omaishoitajille henkireikänä vaativassa ansiotyön ja läheis- ja omaishoidon yhteensovittamisessa, kun esimerkiksi perheen lapsi on sairastunut pitkäaikaissairauteen ja on tarvittu vanhemman läsnäoloa hoidon järjestämiseksi ja hoidon aikana, mutta vielä tätä yleisimmin keski-ikäisillä naisilla omien vanhempien tai appivanhempien hoivatilanteessa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta näkee, että työssäjaksaminen on työurien pidentämisen osalta keskeistä. Vuorotteluvapaalla on vuorottelijan työssäjaksamista ja työhyvinvointia edistäviä vaikutuksia. Myös sijaisten työllistymistä edistävä vaikutus avoimilla työmarkkinoille vuorotteluvapaasijaisuuden jälkeen on ollut merkittävä asia.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää harkittavaksi työelämän ja tasa-arvovaliokunnalle, voisiko Vuorotteluvapaajärjestelmää jatkossa kohdentaa niille henkilöille, jotka haluavat yhteensovittaa läheis- ja omaishoidon vallitsevaan elämäntilanteeseensa esimerkiksi sairaan lapsen tai ikääntyneen läheisensä hoitamisessa. Se on yhteiskunnalle kustannustehokasta ja hoidettaville henkilöille inhimillinen, yleensä toivottu ratkaisu.” Lausuntoluonnos hyväksyttiin äänin 9—7.

Lisättiin kappaleen 12 lopppuun: ”*Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, että työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa asiasta lausumaa.*”

Lisättiin lausuntoluonnokseen seuraava lausuma: "*Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa aikuiskoulutustuen lakkauttamisen vaikutuksia ja ryhtyy tarvittaviin kohdennettuihin toimenpiteisiin, jos seurannassa ilmenee, että lakkauttamisella on huomattavia negatiivisia vaikutuksia työvoimapula-alojen henkilöstön saatavuuteen.*"

Ed. Andersson ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että lausuntoluonnokseen lisätään seuraava lausuma: "Eduskunta painottaa, että rahoitusvastuun siirtäminen tutkintokoulutuksista työnantajina toimiville kunnille ja hyvinvointialueille lisää kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäviä ja niistä aiheutuvia kustannuksia ja edellyttää, että lisääntyvät kustannukset otetaan huomioon kuntien ja hyvinvointialueiden valtionrahoituksessa." Ehdotus hylättiin äänin 9—7.

Ed. Forsgrén ed. Nurmisen kannattamana ehdotti, että lausuntoluonnokseen lisätään seuraava lausuma: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa aikuiskoulutustuen, vuorotteluvapaan ja ammattitutkintostipendin lakkauttamisen sukupuolivaikutuksia ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin, mikäli lakkauttamisen vaikutukset syventävät sukupuolten epätasa-arvoa." Ehdotus hylättiin äänin 9—7.

Ed. Mattila ed. Kempin kannattamana ehdotti, että lausuntoluonnokseen lisätään 1. eriävän mielipiteen mukainen lausuma 1. Ehdotus hylättiin äänin 9—7.

Ed. Mattila ed. Kempin kannattamana ehdotti, että lausuntoluonnokseen lisätään 1. eriävän mielipiteen mukainen lausuma 2. Ehdotus hylättiin äänin 9—7.

Ed. Andersson, ed. Nurminen, ed. Forsgrén ja ed. Kemppi varasivat tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että ne on jätettävä viimeistään tänään 10.4.2024 klo 14.00.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: 1) Kemppi, Mattila 2) Andersson, Kiuru, Nurminen, Merinen, Forsgrén

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 2/2024 vp

Vastine HE 2/2024 vp StV 09.04.2024 valtiovarainministeriö Asiantuntijalausunto (täyd. vastine VM+STM)

Valiokunta keskusteli asian jatkokäsittelystä.

6. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on etäkokous torstaina 11.4.2024 klo 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen